

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΡΕΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΕΖΑΡΧΟΥ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ὅπως εἰς ἄλλας τὰς ἐξελισσομένας χώρας, οὕτω καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ συγκέντρωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ ἀστικά κέντρα προκαλεῖ σημαντικὴν αὐξήσιν καταναλώσεως ζωϊκῶν λευκωμάτων κατὰ κάτοικον. Μέχρι σήμερον ἡ προσπάθεια καλύψεως τῶν εἰς ζωϊκὰ λευκώματα ἀναγκῶν τῆς χώρας, δι' αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς κρέατος, γάλακτος, γαλακτομικῶν προϊόντων ἐν γένει, ὧν καὶ ἰχθύων δὲν εἶχεν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα εἰς ἄλλους τοὺς τομεῖς. Ἡ ἄλλη προσπάθεια ἐβασίσθη κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκοτεχνικῆς—βιοτεχνικῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων τούτων, παρὰ τῶν μικρῶν γεωργικῶν καὶ ἀλιευτικῶν μονάδων, αἵτινες εἰς τὰ πλαίσια τῆς παραδοσιακῆς οἰκονομίας τῆς ἀυταρκειας, ἠῤῥησαν τὴν παραγωγὴν των. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα ὁμως αὐξήσις δὲν ἦτο ἀρκούντως ἱκανοποιητικὴ διὰ τὰ καλύψῃ τὰς μὲ ταχὺν ρυθμὸν αὐξανόμενας ἀνάγκας ἐνδὸς ἐξελισσομένου πληθυσμοῦ, ὅστις βοηθούσης καὶ τῆς σημαντικῆς αὐξηθείσης προσκαίρου μεταναστεύσεως εἰς βιομηχανικὰς χώρας, καθίσταται πολὺ ἀπαιτητικώτερος εἰς τὴν διατροφήν του, ἢ ὅποια ὁμως δὲν ἐξασφαλίζεται σήμερον ἀπὸ τὰς δυνατότητας τῶν οἰκοτεχνικῆς κυρίως μορφῆς, παραγωγικῶν δραστηριοτήτων τῆς χώρας εἰς τὸν κτηνοτροφικὸν τομέα. Αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν ὀργανωθεῖσαι καὶ λειτουργήσασαι βιομηχανικαὶ - βιοτεχνικαὶ μονάδες ὑπερποντείου ἀλιείας, ἐπέτυχαν σημαντικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν μερικὴν κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων τῆς χώρας εἰς ἰχθυερὰ. Ἐπίσης ἡ βιοτεχνικῶς καὶ σπανίως βιομηχανικῶς ὀργανωθεῖσα συστηματικὴ κτηνοτροφία σχεδὸν ἐπέτυχε τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν εἰς ὄα, καταλείπει ὁμως σημαντικὰ ἐλλείμματα εἰς τὴν παραγωγὴν κρέατος πτηνῶν, τοῦ ὁποίου ἡ παραγωγή καὶ ἡ διάθεσις εἰς εὐθηνὰς τιμάς, εἶναι δυνατὴ μόνον διὰ ἐπιχειρήσεων ὀργανωμένων ἐπὶ βιομηχανικῆς βάσεως.

Ἀπὸ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ Τροφίμων καὶ Γεωργίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (F. A. O.) ἐκπονηθεῖσαν σχετικὴν μελέτην ἐπὶ τῆς καταναλώσεως ζωϊκῶν λευκωμάτων εἰς 45 χώρας προκύπτει ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος 1964 ἡ Ἑλλάς ἐνεφάνισε συν-

Π ι ν α κ ι
Παραγωγή κρέατος εν Ελλάδι κατά τα έτη 1950 — 1966 εις τόνους

Είδος ζώου	1950	1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Βόες	7.741	14.742	26.618	31.716	39.053	47.231	53.012	58.295	62.890
Αγγοπρόβατα	36.310	67.199	81.692	84.801	88.200	88.528	92.260	91.481	88.838
Χοίροι	18.012	22.505	27.693	28.433	31.456	33.670	35.730	39.554	41.820
Πτηνά	9.097	14.556	18.204	19.588	21.463	25.170	29.654	33.566	36.081
Βούβαλοι	1.283	1.727	2.222	2.346	2.628	2.938	2.954	2.902	2.649
Κόνιχλοι	1.125	972	1.284	1.333	1.470	1.618	1.856	2.288	2.200
Θήρα		1.043	1.068	1.068	1.068	1.068	1.068	1.070	850
Σύνολον	71.914	122.744	158.811	169.285	185.338	200.223	216.444	228.956	235.328

ολικήν ήμερησίαν κατανάλωσιν ζωϊκῶν λευκωμάτων κατ' ἄτομον ἀνερχομένην εἰς 27 γραμμάρια, ἐκ τῶν ὁποίων 16 γραμμάρια ἐκ κρέατος ἐν γένει, 5 γραμ. ἐκ γάλακτος καὶ προϊόντων αὐτοῦ, 2 γραμ. ἐξ ὠπῶν καὶ 4 γραμ. ἐξ ἰχθύων. Διὰ τῆς

Πίναξ 2
Αὔξητικοὶ ρυθμοὶ κρεοπαραγωγῆς

Κρεοπαραγωγή κατ'είδος ζώου	1955	1960	1965	1966
	ἐν σχέσει πρὸς 1950	ἐν σχέσει πρὸς 1950	ἐν σχέσει πρὸς 1950	ἐν σχέσει πρὸς 1950
Βόες	94,08	244,24	653,06	712,42
Αἰγοπρόβατα	85,07	124,24	150,94	144,66
Χοῖροι	24,94	53,74	119,59	132,17
Πτηνὰ	60,00	100,10	268,97	296,62
Βούβαλοι	34,60	73,18	126,18	106,46
Κόνικλοι	-13,60	14,13	85,60	95,55
Θήρα	66,61	70,60	70,60	35,78
Σύνολον	65,43	114,04	208,59	217,17

ἀνωτέρω ποσότητος ἢ Ἑλλάς κατεῖχε τὴν 20ὴν θέσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν ζωϊκῶν λευκωμάτων εἰς τὸν δημοσιευθέντα συγκριτικὸν πίνακα τῶν ὑπὸ μελέτην χωρῶν. Ἐκτοτε καὶ μέχρι τὸ 1966 παρὰ τὴν σημειωθεῖσαν πρόβodon, ἡ μέση ἔτησία κατανάλωσις κρέατος κατ' ἄτομον εἰς τὴν χώραν μας ἀνήλθεν εἰς 38,15 χιλιογράμματα. Ὅβτι, τὸ ἡμερήσιον ἐφόδιον εἰς λευκώματα ἐκ κρέατος ἀνήλθεν εἰς 20,90 γραμμάρια. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποσότης αὕτη εἶναι σημαντικῶς μικροτέρα τῶν καταναλισκομένων λευκωμάτων κρέατος, ὄχι μόνον τῶν λίαν ἀνεπτυγμένων χωρῶν (Η.Π. Ἀμερικῆς—Καναδάς—Σουηδία) ἀλλὰ καὶ τῶν πλέον καθυστερημένων ἐταίρων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος (Ἰταλία).

Προβλέπεται αὔξησις

Συνεπῶς δεόν νὰ προβλέπεται ταχεῖα αὔξησις τῆς καταναλώσεως κρέατος ἐτι περαιτέρω, κατὰ τὴν μέχρι τοῦ 1975 περίοδον καὶ δὴ μὲ τὸν αὐτὸν τοῦλάχιστον αὔξητικὸν ρυθμὸν τὸν σημειωθέντα κατὰ τὴν περίοδον 1960—1966. Ἡ ἐπίτευξις ἐπομένως σχετικῆς ἀυταρκειᾶς εἰς κρεοπαραγωγὴν ἢ τουλάχιστον σοβαρᾶς μειώσεως τῶν σημερινῶν ἐλλειμμάτων, δεόν νὰ στηριχθῆ τῶσον εἰς τὴν ἐντατικωτέραν δυνατὴν βελτίωσιν τῶν οἰκοτεχνικῶν δραστηριοτήτων κρεοπαραγωγῆς τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων κρεοπαραγωγικῶν μονάδων τῶν γεωργικῶν μας ἐκμεταλλεύσεων—πρᾶγμα λίαν δυσχερὲς—ὅσον καὶ κυρίως εἰς τὴν δημιουργίαν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρηματικῶν μονάδων κρεοπαραγωγῆς βοῶν, πουλερικῶν καὶ χοίρων. Αἱ μονάδες αὗται ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ καλύψουν σημαντικὸν ποσοστὸν τοῦ ἐλλείμματος εἰς κρέας διὰ τῆς παραγωγῆς των, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ προκαλέσουν τὴν ταχυτέραν ἀνέλιξιν τῶν ἤδη λειτουργουσῶν βιοτεχνικῶν μονάδων

κρεοπαρκαγωγής τής χώρας, διὰ τής προσκλήσεως πείρας ἐπὶ θεμάτων ὀργανώσεως, διοικήσεως, ἐφαρμογῆς συγχρόνων ἐπιστημονικῶν μεθόδων παραγωγῆς, ἐπεξεργασίας, διακινήσεως καὶ ἐμπορίας τοῦ κρέατος καὶ τῶν πάσης φύσεως κρεατοσκευασμάτων.

Πίναξ 3

Εισαγωγὰ κρεάτων εἰς τόννους ἀξία αὐτῶν καὶ ἀξία εἰσαγωγῶν κατὰ κάτοικον

Ἔτος	Τόννοι	Συνολικὴ ἀξία εἰς δρχ.	Μέση ἀξία κατὰ χιλρ. εἰς δρχ.
1955	16.716	282.744.000	16,01
1960	37.164	636.894.000	17,13
1961	50.744	861.369.000	16,97
1962	47.285	756.640.000	16,00
1963	62.904	995.233.000	15,82
1964	61.111	1.123.662.000	18,38
1965	95.533	1.983.440.000	20,76
1966	93.566	1.957.993.000	20,92

Τὸ κατὰ κάτοικον ἐξαχθὲν συνάλλαγμα εἰς δραχμὰς δι' εἰσαγωγὴν κρεάτων περιόδου 1960—1966

	Ἀντιστοιχοῦσα ἀξία ἀνὰ κάτοικον	Δρχ.	Αὐξήσεις ἐπὶ τοῖς % τοῦ 1960	Συνολικὴ αὐξήσεις ἐξαετίας
1960	76,48	Δρχ.	100.—	197,33%
1961	102,56	»	134,10	Ἔτησια αὐξήσεις
1962	89,56	»	116,98	32,88%
1963	117,36	»	153,69	
1964	131,76	»	172,28	
1965	231,98	»	303,32	
1966	227,40	»	297,33	

Κατὰ μέσον ὄρον 139,58 δρχ.

Ἡ πείρα τῶν Η. Π. Α.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τινὰς ἐκ τῶν Βλκλανικῶν χωρῶν ἔχουν ἤδη δημιουργηθῆ καὶ παράγουν κρέας καὶ προϊόντα αὐτοῦ (κρεατοσκευάσματα) μὲ λίαν ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἀρκετὰ βιομηχανικὰ μονάδες καὶ ἡ ἐπέκτασις τούτων ἀκολουθεῖ ρυθμὸν ταχύν, διότι καὶ αἱ χῶραι αὗται τείνουσι εἰς τὴν ἀντιγραφὴν τῆς πείρας τῶν Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς, ὅπου πλέον τοῦ 60 % τῆς καταναλισκομένης ποσότητος κρέατος βοῶν καὶ χοίρων καὶ πλέον τοῦ 70 % τῆς ποσότητος τοῦ κρέατος τῶν πτηνῶν, παράγεται εἰς βιομηχανικὰς μονάδας τελείως αὐτοματοποιημένας, ἐπιτυγχανούσας χαμηλὸν σχετικῶς κόστος παραγωγῆς.

Τί πρέπει να γίνη εις τήν Ἑλλάδα

Φρονούμεν ὅτι καί ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀκολουθητέα ὁδὸς δέον νὰ εἶναι ἡ αὐτή. Ὅπως καί διὰ τοὺς λοιποὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας ἐθεσπίσθησαν εἰδικὰ μέτρα προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς, διευκολύνσεως ἐξευρέσεως

Πίναξ 4
Εἰσαγωγὰ κρεάτων κατ' εἶδος

	Βόειον		Αἰγοπροβάτων		Χοίρειον	Πουλε- ρικῶν	Διάφορα
	Νωπὸν	Κατεψ.	Νωπὸν	Κατεψ.			
1960	6.400	9.970	7.436	9.704	1.227	819	1.608
1961	12.225	11.984	11.475	11.488	1.076	922	1.574
1962	8.409	17.308	7.053	9.932	1.193	1.797	1.593
1963	3.703	28.267	5.085	15.013	1.248	6.444	3.144
1964	3.865	19.322	8.206	18.031	976	5.612	5.099
1965	13.405	19.340	11.143	29.582	2.015	1.469	8.575
1966	11.041	20.048	10.260	31.986	273	1.343	8.616

κεφαλαίων, διευκολύνσεως εἰσαγωγῆς ξένων κεφαλαίων καὶ πείρας, οὕτω, ἀκριβῶς καί διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν μεγάλων μονάδων κρεοπαραγωγῆς, θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀνάλογα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε θὰ εὐνοήσουν καί θὰ προστατεύσουν καί τὴν γεωργικὴν μας κρεοπαραγωγὴν. Μόνον οὕτω θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ κάλυψις τῶν εἰς κρέας ἐλλειμμάτων μας, ἐνδεχομένως δὲ μελλοντικῶς, ἐφ' ὅσον ἀποκτήσωμεν τὴν πολυτίμον πείραν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κρέατος, ἰδίᾳ πτηνῶν, νὰ φθάσωμεν καί εἰς τὴν δυνατότητα ἐξαγωγῶν. Εἰς τοὺς πίνακας 1, 2, 3, 4, 5, 6 δίδονται στοιχεῖα παραγωγῆς, εἰσαγωγῆς καί καταναλώσεως κρέατος.

Πίναξ 5

Συνολικοὶ καὶ ἐτήσιοι ἀξητικοὶ δείκται κρεοπαραγωγῆς εἰσαγωγῶν καὶ καταναλώσεως κρεάτων τῶν ἐτῶν 1960 - 1966

Εἶδος Κρέατος	Παραγωγῆς		Εἰσαγωγῶν		Καταναλώσεως	
	Ἔτησις	Ἑτησίως	Ἔτησις	Ἑτησίως	Ἔτησις	Ἑτησίως
Βόδς	136.—	22,66	89,91	14,88	118,46	19,74
Αἰγοπροβάτων	8,74	1,45	146,47	24,41	32,63	5,43
Πτηνῶν	98,20	16,36	285,00	214,00	149,29	24,88
Χοίρου	51,01	8,50	-77,75	-12,95	45,54	7,59
Βουβάλου	19,21	3,20	—	—	19,21	3,20
Κονίβλου	71,33	11,88	—	—	71,33	11,88
Θήρας	-20,41	13,40	—	—	-20,41	-3,40
Κρεατοσκευασ.	—	—	435,75	72,62	435,75	72,62
Σύνολον κρεοπ.	48,18	8,03	151,76	25,29	76,82	11,30

Ἐκ τῶν στοιχείων τῶν πινάκων τούτων καταφαίνεται ὅτι: 1) Ἡ συνολικὴ κατανάλωσις κρέατος ἠδὲξήθη ἀπὸ 195.975 τ. τὸ 1960 εἰς 328.894 τόννους τὸ 1966, ἢτοι ἐσημειώθη συνολικὴ αὐξησις καταναλώσεως 76,82% ἢ μέση ἐτησίαι τοιαύτη 11,30%. Εἰδικώτερον κατὰ κλάδους παρατηροῦμεν μέσην ἐτησίαν αὐξησιν τῆς καταναλώσεως ἐξαετίας, ἀνελθοῦσαν εἰς τὰ κρεατοσκευάσματα εἰς 72,62%, εἰς τὸ κρέας πτηνῶν 24,88%, εἰς τὸ κρέας βοῶν εἰς 19,74%, εἰς τὸ κρέας κνί-

Πίναξ Β

Ἐτησία κατὰ κάτοικον κατανάλωσις κρέατος ἐντοπίου καὶ ἐξ εἰσαγωγῶν κατὰ τὰ ἔτη 1960—1966

Ἔτος	Ἐξ ἐντοπίου παραγωγῆς εἰς χλγρ.	Ἐξ εἰσαγωγῶν εἰς χλγρ.	Συνολικὴ κατανάλωσις ποσότητος εἰς χλγρ.
1955	15,40	2,10	17,50
1960	19,07	4,45	23,52
1961	20,16	6,04	27,53
1962	21,94	5,59	30,96
1963	23,60	7,36	32,54
1964	25,38	7,16	37,93
1965	26,78	11,15	38,18
1966	27,33	10,85	

κλου εἰς 11,88%, τὸ κρέας χοίρου εἰς 7,59%, εἰς τὸ κρέας αἰγοπροβάτων εἰς 5,43%, εἰς τὸ κρέας βομβάλων εἰς 3,20% καὶ μόνον εἰς τὸ κρέας θήρας ἔχομεν ἐτησίαν μείωσιν κατὰ 3,40%. Τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν τοῦ κρέατος τὸ 1966 ἐξαιροῦνται νὰ κατέχη τὰ αἰγοπρόβειον κρέας, μὲ ποσοστὸν 39,85%, τὴν δευτέραν τὸ κρέας βοῶν μὲ 28,57%, τὴν τρίτην τὸ κρέας πτηνῶν μὲ 14,41%, τὴν τετάρτην τὸ κρέας χοίρου μὲ 12,79% καὶ τὴν πέμπτην τὰ κρεατοσκευάσματα μὲ 2,61% τῆς συνολικῆς καταναλώσεως κρέατος. Τὸ 1960 τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχεν ἕν τῇ καταναλώσει τὸ κρέας αἰγοπροβάτων μὲ 50,43%, τὴν δευτέραν τὸ κρέας βοῶν μὲ 21,95%, τὴν τρίτην τὸ κρέας χοίρου μὲ 14,75%, τὴν τετάρτην τὸ κρέας πτηνῶν μὲ 9,70%, τὴν πέμπτην τὸ κρέας βομβάλου μὲ 1,13% καὶ τὴν ἕκτην τὰ κρεατοσκευάσματα μὲ 0,82%. Παρατηροῦμεν ἐπομένως κατὰ τὴν ἐξαετίαν ταύτην μείωσιν τῆς ἀναλόγου συμμετοχῆς ἕν τῇ καταναλώσει τοῦ κρέατος αἰγοπροβάτων κατὰ 10,58% καὶ τοῦ κρέατος χοίρου κατὰ 1,96%. Ἀντιθέτως ἡ κατανάλωσις τοῦ κρέατος βοῶν ἠδὲξήθη κατὰ 6,62%, τοῦ κρέατος πτηνῶν κατὰ 4,71% καὶ τῶν κρεατοσκευασμάτων κατὰ 1,79%.

2) Ἐκ τοῦ πίνακος ὁ παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μέση κατὰ κάτοικον κατανάλωσις κρέατος ἠδὲξήθη κατὰ τὴν περίοδον 1955—1960 κατὰ 6,02 χλγρ. ἢ κατὰ 1,204 χλγρ. ἐτησίως κατὰ τὴν περίοδον 1960—1965 κατὰ 14,410 χλγρ. ἢ κατὰ 2,882 χλγρ. ἐτησίως καὶ μεταξύ τῶν ἐτῶν 1965 καὶ 1966 κατὰ 0,250 χιλιόγραμμα. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ κατὰ 4,39 χλγρ. ἐμφανιζομένη αὐξησις μεταξύ τῶν ἐτῶν 1964

και 1965 περιλαμβάνει και σημαντικόν ποσοστόν τῆς αὐξήσεως τοῦ 1966 διότι εἰσαχθέντα και παραχθέντα προφανῶς τὸ 1965 κρέατα, κατηναλώθησαν τὸ 1966. Συνολικῶς μεταξὺ 1960 και 1966 ἢ κατὰ κεφαλὴν κατανάλωσις ἠυξήθη κατὰ 14,660 χλγρ. και ἡ μέση ἔτησίαι κατὰ τὴν ἑπταετίαν ταύτην κατὰ 2 094 χιλιογράμμα. Ἡ εἰσαχθεῖσα ποσότης κρέατος κατὰ τὰ ἔτη 1955, 1960, 1965 και 1966 ἀπετέλει τὰ 12,00%, 18,92%, 29,40%, 26,32% ἀντιστοίχως τῆς συνολικῶς καταναλωθείσης ποσότητος κρέατος. Ἐπομένως, μόλις τὸ 1966 ἐμφανίζεται μία ποσοτικὴ μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν ὀλικὴν κατανάλωσιν κρέατος.

3) Ἐρευνῶντες τοὺς δείκτας παραγωγῆς, εἰσαγωγῶν και καταναλώσεως κρέατος τῶν ἐτῶν 1960—1966 διαπιστοῦμεν ὅτι, οἱ δείκται τῆς μέσης ἔτησίαις αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως εἰς κρέας βοῶς και χοίρου εἶναι μικρότεροι τῶν ἀντιστοίχων δεικτῶν παραγωγῆς και ἔπομένως τὸ ἔλλειμμα τείνει νὰ καλυφθῆ. Ἀντιθέτως οἱ αὐξητικοὶ δείκται καταναλώσεως τῶν κρεάτων αἰγοπροβάτων, πτηνῶν και κρεατοσκευασμάτων, εἶναι σημαντικῶς ὑψηλότεροι τῶν ἀντιστοίχων ἔτησίων δεικτῶν παραγωγῆς και ἔπομένως ἂν δὲν ληφθοῦν σύντονα μέτρα διὰ τὴν αὐξησιν τῆς ἐνοπίαις παραγωγῆς τὸ ἔλλειμμά μας εἰς τὰ κρέατα ταῦτα θὰ αὐξηθῆ. Οἱ αὐξητικοὶ ἰδία δεικται εἰσαγωγῶν κρεάτων πτηνῶν και κρεατοσκευασμάτων, δεικνύουν λίαν ὑψηλοὺς ἔτησίους δείκτας αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Εἰς τοὺς δύο τούτους ἄρα τομεῖς δεόν νὰ ληφθοῦν ριζικὰ μέτρα εὐνοοῦντα τὴν ἐν Ἑλλάδι παραγωγὴν.